

राष्ट्रव्यापी सखोल जागृताय कार्यावळ

भारतीय रिझर्व बँके वतीन नियमन केल्या संस्थांच्या पालवान घडोवंन हाडिल्लो एक जागृताय उपक्रम
(01 नोव्हेंबर, 2022 ते 30 नोव्हेंबर, 2022)

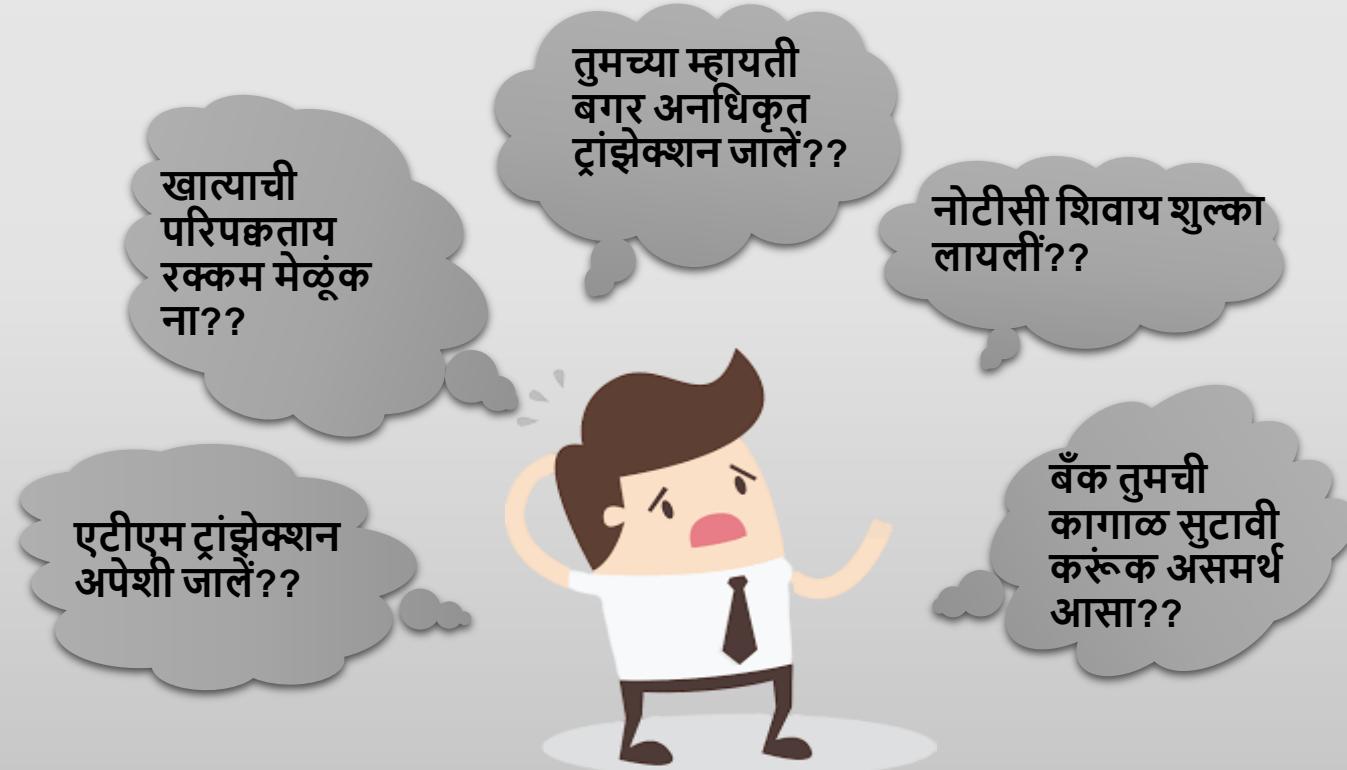
विशय सूची

अ.क्र.	विशय	स्लायड क्रमांक
1	अंतर्गत कागळ निवारण यंत्रणा	3-4
2	पर्यायी कागळ निवारण यंत्रणा	5-6
3	सुरक्षित डिजिटल बँकिंग पद्धती	7-11
4	फटवणूक प्रतिबंधात्मक उपाय	12-14
5	गिरायक संरक्षण धोरण	15
6	बँकिंगात तंत्रज्ञानाचो वापर	16-17
7	वरिष्ठ नागरीक आनी भिन्न दुबव्या नागिरकांखातीर डोअरस्टेप बँकिंग सेवा	18-19
8	एसएसएमईएस/स्व आदार गटां खातीर उपलब्ध बँकिंग सेवा	20

किदें करपाचे ताची म्हायती ना?

अंतर्गत कागाळ निवारण यंत्रणा

कागाळ निवारणाचो 1लो मार्ग

- ✓ शाखा / एटीएम
- ✓ इन्स्टंट चेंट/ एजंट वांगडा चेंट
- ✓ आमकां / कॉल सेंटराक कळोवचे
- ✓ ईमेल वरवीं कनेक्ट जावचे

कागाळ निवारणाचो 2रो मार्ग

- ✓ बँकेच्या नोडल अधिकाऱ्याक बरोवचे
- ✓ कागाळ फॉर्म डावनलोड करचे आणी ताचेर बरयिल्या नाम्याचेर तें भरून धाडुचे
- ✓ शाखे संबंदांन कागाळ आसल्यार, सर्कल नोडल अधिकाऱ्याची भेट घेवची

कागाळ निवारणाचो 3रो मार्ग

- ✓ मुखेल नोडल अधिकाऱ्याक मेळचे
- ✓ पौएनओ क ईमेल धाडुंक वॅबसायटीचेर क्लीक करचे
- ✓ कागाळ फॉर्म डावनलोड करचे आणी ताचेर आसपी नाम्याचेर तें भरून धाडुचे

Reserve Bank - Integrated Ombudsman Scheme

Single window for complaints against
entities regulated by RBI

- Complaints not resolved within 30 days or not resolved satisfactorily by banks/NBFCs/system participants regulated by RBI, can be filed with the Ombudsman
- Lodge your complaint from anywhere, anytime
- Get acknowledgement and track status of your complaint on the Complaint Management System (CMS) portal
- For more information or to file a complaint, visit <https://cms.rbi.org.in>

RBI Kehta Hai...
Jaankaar Baniye,
Satark Rahiye!

For more details, visit <https://rbikehtahai.rbi.org.in/>
For feedback, write to rbikehtahai@rbi.org.in

Issued in public interest by
भारतीय रिजर्व बँक
RESERVE BANK OF INDIA
www.rbi.org.in

आरबीआय च्या बँकिंग लोकपालाकडेन संपर्क करचो –
बँकिंग क्षेत्रातलो थर्ड अम्पायर

- बँक तुमच्या समाधाना मेरेन एका म्हयन्याभितर तुमची कागाळ सुटावी करिना जाल्यार, आरबीआयच्या बँकिंग लोकपालाकडेन संपर्क करचो
- बँकिंग लोकपाल येवजण निशुल्क आसा आनी तुमच्यो बँकिंग कागाळी सोडोवपाचो सुरळीत मार्ग आसा
- बँकिंग लोकपाल येवजण बँकिंग सेवांनी आसपी खुबश्या उणावांचो समावेश करता

पर्यायी कुगाळ निवारण यंत्रणा

रिझर्व बँक – एकात्मिक लोकपाल येवजण, 2021

तुमची खंयचीय बँक वा एनबीएफसी आड कुगाळ आसल्यार ताचेर समाधान मेळोवपाच्यो कृती?

बँको/एनबीएफसीए
स

एके म्हयन्याभितर कसलोच
उपाय काढलो ना वा तो
समाधानकारक नासल्यार

आरबीआय लोकपाल कचेरी

एके म्हयन्याभितर कसलोच
उपाय काढलो ना वा तो
समाधानकारक नासल्यार

अपील-प्राधीकारी

कृती 1

- बँको/एनबीएफसीएस शाखो वा वॅबसायटीचेर लेखी कुगाळ नोंद करची
- बँको/एनबीएफसीएस तुमची कुगाळ सोडयतले म्हण 30 दिसमेरेन वाट पळोवची
- बँको/एनबीएफसीएस हाणी केल्लो निवाडो समाधानकारक नासल्यार, कृती 2 त वचवे

एस्केलेशन मॅट्रिक्स

शाखा वेवस्थापक → झोनल अधिकारी →
मुखेल कचेरी

कृती 2

- बँको/एनबीएफसीएस हांचे आड <https://cms.rbi.org.in> वरवीं कुगाळ वेवस्थापन प्रणाली पोर्टलाचेर कुगाळ नोंद करची वा;
- सँट्रलायुइड रिसिएट इंड प्रॉसेसिंग सँटर, रिझर्व बँक ऑफ इंडिया हांकां लेखी कुगाळ धाडची
- कुगाळ संबंदीत प्रस्तांखातीर, फुडले टोल फ्री क्रमांकाचेर कॉल करचो टोल फ्री क्रमांक आसा 14448

कृती 3

- लोकपालान दिल्ल्या उपायाचेर समाधानी नासल्यार गिरायक 30 दिसांभितर अपील अधिकायाकडे अपील फायल करूनक शकता.
- अपील अधिकारी हो रिझर्व बँक ऑफ इंडिया (आरबीआय) चो डेप्युटी गर्वनर आसा.

सुरक्षित डिजिटल बँकिंग

- ऑनलायन वा फोना वरवीं कोणांय वांगडा तुमचे पासवर्ड, पीन, ओटीपी, सीहीकी वांटिनाकात
- तुमकां एसएमएस, ईमेल वा सोशल मिडिया प्लॅटफॉर्माचेर येवपी दुबावीत लिंकाचेर केन्त्राचे क्लिक करिनाकात

सुरक्षित डिजिटल बँकिंग पद्धती

✓ सुरक्षित बँकिंग पद्धतीं खातीर किदें करचें (Dos)

- ✓ सदांच बँक/सेवा पुरवण करण्याच्या अधिकृत वैबसायटीचेर वचे आनी सुरक्षित आसपी वैबसायटीचो वापर करचो उ. , <https://www.sbi.com> - जंय इंग्लीश 's' म्हणल्यार सुरक्षित वैबसायट असो अर्थ जाता
- ✓ तुमच्या मोबायल/लॅपटॉप/पीसी चेर ऐप्लिकेशनां डावनलोड करता आसतना वा तुमकां तंत्रिक बाधा येतात जाल्यार तांच्या वयलीं सगलीं पेयमॅंट/फायनान्स ऐप्लिकेशनां पयलीं लोग आवट करचीं
- ✓ बँको वा ई-कॉमर्स प्लॅटफॉर्मां समान दिसपी फटकि-या वैबसायटीं पसून पयस रावंक वैबसायट/युआरएलचे स्पेलिंग तपासचे
- ✓ ईमेल अस्सल नाम्यावयल्यान आयला हाची खात्री करूनक आयिल्या ईमेलीचे स्पेलिंग आनी शीर्षक तपासचे
- ✓ एसएमएस/वॉट्सऐप/ईमेल इ. वयल्यान येवपी शॉर्ट केल्ले युआरएल/गुगल फॉर्म्स क्लिक करच्या आदीं विचार करचो.
- ✓ बँको/ईकॉमर्स/सर्च इंजिन वैबसायटीं लिंक दिवपी मेल आडावचे/अनसबस्क्राय करचे/स्पॅम म्हूण कळीत करचे
- ✓ ऑनलायन उत्पादनां खरेदी करतना/विकतना जतनाय घेवची. युपीआय वरवीं पयशे मेळयतना पीन/पासवर्ड घालपाची गरज आसना
- ✓ वातावरण बरें आसतना बरेच कालावधी मेरेन तुमच्या फोनाचेर मोबायल नेटवर्क येना जाल्यार तत्काळ तुमच्या मोबायल ऑपरेटराकडे न संपर्क करचो
- ✓ तुमकां पूर्व म्हायती दिनास्तना ओटीपी जनरेट करूनक ना हाची खात्री करूनक एसएमएस/ईमेली नेमान तपासच्यो
- ✓ खंयच्याय कंपनी वांगडा वेळाहार करतना, ती नोंदणीकृत आनी परवानोधारक संस्था आसा हाची तपासणी करची
- ✓ दोन घटक प्रामाण्य सुविधा उपलब्ध आसा थंय ती चालू करची
- ✓ एटीएम वापरतना, पीन टायप करना कीपॅडाचेर तुमचो एक हात आडसर म्हूण धरचो
- ✓ नकद रक्कम येना जाल्यार, एटीएम चेर 'रद्द करचे' 'बटन दामचो आनी मुखेल स्क्रिन आयल्या उपरांतूच तुमी भायर सरचे
- ✓ गिरायक जतनाय क्रमांक केन्त्राच मोबायल नंबराच्या स्वरूपान आसनात हाची नोंद घेवची
- ✓ सीडीएम हातूंत नकद भरतना, थंय सावंन भायर सरच्या आदीं मशीनान नकद रक्कम सारकी स्विकारल्या हाची खात्री करून घेवची
- ✓ सदांच एटीएम मशीनाच्या कीपॅड वा इन्सर्शन स्लॉटा लागसार अतिरिक्त उपकरण बसोवंक ना हाची खात्री करून घेवची

सुरक्षित डिजिटल बँकिंग पद्धती

✖ सुरक्षित बँकिंग पद्धती खातीर किंदें करचे न्हय

- ❖ अनवळखी लोकांचेर विस्वास दवरचो न्हय आनी एटीएम कडेन तांचो आदार घेवचो न्हय कारण क्रेडॅन्शिअल्स चोरी जावपाची शक्यताय आसता
- ❖ सीम कार्डचो तपशील आनी मोबायल नंबर कोणांक दिवचो न्हय वा एटीएम कार्डचेर पिन नंबर बरोवचो न्हय वा वैबसायटी/उपकरणां/भौशीक लॉपटॉप/डॅस्कटॉप्स हांचेर तपशील सांबाळून दवरचो न्हय
- ❖ बँको, विमो, सरकार इ. चो एजंट म्हण वळख सांगपी कॉल सेंटर वयल्या व्यक्तिच्या जाव्यात सापडचे न्हय आनी उपेगकर्ता नांव, पासवर्ड, कार्डचो तपशील/पिन/सीक्हीक्ही/ओटीपी, जल्म तारीख, आधारा क्रमांक, कुटुंब वांगड्याचे नांव इ. वांटपाक कोणाच्याच दबावाक बळी पडचे न्हय.
- ❖ सर्च इंजिन, एसएमएस, सोशल मिडिया इ. हातूतल्यान सेवा पुरवण करप्याचो तपशील सोदचो न्हय
- ❖ अनवळखी/पुनर्तपासणी करूनक नाशिल्या लिकांचेर क्लिक करचे न्हय आनी अनवळखी लोकांच्या सल्ल्या वयल्यान सत्यापित करूनक नाशिल्या स्त्रोताकडल्यान येवपी ऐप्लिकेशनां डावनलोड करची न्हय
- ❖ हेरांक तुमच्या बँक खातें/एटीएम कार्ड कमीशन वा हेर खातीर वापरपाची अनुमती दिवची न्हय जाका लागून दुऱ्य कमोवपाखातीर बँक खात्याचो गैरवापर जाल्यान पुलिस चवकशेक तोंड दिवचे पढूं येता
- ❖ तुमचो केहायसी तपशील/खात्याचो तपशील/एटीएम कार्डचो तपशील/पिन/सीक्हीक्ही/ओटीपी तपशील विचारपी कॉल्स/ईमेली/एसएमएसांक प्रतिसाद दिवचो न्हय
- ❖ संबंधीत ईमेली/कॉलांक प्रतिसाद दितना सुरक्षित क्रेडॅन्शिअल्स वांटचे न्हय आनी बिनभरवंशाच्या लॉटरी ऑफसर्चेर विस्वास दवरचो न्हय
- ❖ व्हडा प्रमाणात रक्कम आरबीआय कडेन पढून आसा आनी ती सुटावी करूनक कांय रक्कम कोणाक तरी वांटूक जाय अशा आशयाच्या दाव्यांक प्रतिसाद दिवचो न्हय
- ❖ रीणाची रक्कम नकद फारीक करून स्वताची फसवणूक करून घेवची न्हय
- ❖ प्रायज मनी, सरकारी अनुदान मेळोवंन दिवपाचे उतर दिवपी आनी दुऱ्य मेळोवपाचे/मोबायल शिल्लक रिचार्ज करपाचे/सरकारी नोकरी दिवपाचे उतर दिवपी संदेशाक प्रतिसाद दिवचो न्हय
- ❖ पेयमॅंट करचो न्हय वा कमी कळंतर दर/सुरक्षित तत्काळ रीण अशा ऑनलायन ऑफरींचेर विस्वास दवरून सुरक्षित क्रेडॅन्शिअल्स नोंद करचे न्हय
- ❖ फायनान्शिअल ऐप्लिकेशनां वापरतात त्या डिहायसाचेर ऐप्लिकेशनां वांटपाखातीर स्क्रीन शेरींगचो वापर करचो न्हय
- ❖ अनवळखी पेयमॅंट ऐप्स वापरून QR कोड स्कॅन करिनाकात कारण ताचो वापर युपीआय पिन त केल्या उपरांत पयशे स्थलांतर करूनक करपाक मेळटा
- ❖ भौशीक चार्जिंग पॉयंट वा असुरक्षीत व्हाय-फाय चो वापर करचो न्हय कारण ताचो वापर मालवॅर स्थलांतर करूनक आनी तुमच्या फोनातलो डेटा नियंत्रीत करूनक जावंक शकता

इलॉक्ट्रॉनीक बँकिंग

Dos

- सदांच खात्री केल्या आनी विस्वासू ब्रावजरांतल्यान आनी एचटीटीपीएस (एस म्हणल्यार सुरक्षित) सुरक्षित वैबसायटीचो वापर करून पेयमँट खातीर तुमचो बँकेचो युआरएल टंक करचो. युआरएल विंडो (प्रतिमा) त सुरक्षित सायन (लॉक) इन सोदचे
- अक्षरांक्रमांक आनी विशेश वर्ण (#.", @. \$ इ.) वापरून तुमचे पासवर्ड वळखप कठीण करचे
- तुमी तुमचो पासवर्ड नेमान बदलीत रावचे
- सदांच तुमचीं पेयमँट ट्रांझेक्शन ऐप्लिकेशनां (बँको, हेर, वॉलेट्स इ.) नवेताल्ल वर्जनात अपडेट दवरचीं
- तुमच्या बँक खात्या वांगडा तुमचो मोबायल नंबर आनी ईमेल आयडी लिंक करचो आनी एसएमएस/ई-मेल दक्षताय सेवा घेवची
- कसलेंय असादारण/अनधिकृत ट्रांझेक्शन जालें जाल्यार, बँकेक तत्काळ कळोवचे

Don'ts

- तुमची बँक वैबसायट ऑनलायन सोदातल्यान केन्नाच ऐक्सेंस करची न्हय
- फोनाचेर लॉगइन क्रेडॅन्शिअल्स केन्ना सांठोवचे न्हय, तशेंच विस्वास नासपी पोर्टलां/सेवा पुरवण करण्यां वांगडा केन्नाच क्रेडॅन्शिअल्स वांटचे/सांठोवचे न्हय
- भौशीक डिक्हायसां, सायबर कॅफे आनी असुरक्षित/उकत्या नेटवर्कचेर जशे भौशीक/फुकट WiFi चेर ट्रांझेक्शन करप टाळचे
- तुमचो मोबायल बँकिंग पिन वा इंटरनेट बँकिंग आयडी, पासवर्ड आनी ओटीपी (बँकेचो कर्मचारीवर्ग हांच्या सयत) कोणाच वांगडा वांटचो न्हय

युनिफाईड पेयमॅंट इंटरफेस (युपीआय)

Dos

- युपीआय एप अपडेट दवरचो
- सदांच वेपारी/व्यक्तीच्या विनंतीचो ती स्विकारच्या आदीं नियाळ घेवचो
- हस्तांतरण परिणामकारक जावच्या आदीं रक्कम आनी लाभार्थी परत तपासचो आनी परत-पुश्ती करची

Don'ts

- तुमचो पिन कोणांच वांगडा केन्ना वांटचो न्हय
- पयली प्राप्तकर्त्याची पुश्ती/पुनर्तपासणी केल्या शिवाय पयशे हस्तांतरण करप टाळचे

गिरायक जागृताय - सायबर धमक्यो आनी फटवणूक

फटोवपी गोपनीय म्हायती जशें उपेगकर्त्याचो आयडी, लॉगइन/ट्रांजेक्शन पासवर्ड, ओटीपी (वन टायम पासवर्ड), डॅबिट/क्रेडिट कार्डचो तपशील जशें की पिन, सीहीही, एक्सपायरी तारीख आनी हेर व्यक्तिगत म्हायती मेळोवपाचो येत्र करतात. फटोवपी सद्याक वापरतात त्यो कांय पद्धती अश्यो आसात –

विशींग - बँक/नॉन-बँक ई-वॉलेट पुरवदार/टेलीकाम सेवा पुरवण्दार हांच्या कडल्यान फोन केल्याचे भासोवंन गिरायकांक केव्हायसी अपडेट करपाच्या/खातें/सिम कार्ड अनब्लॉक करपाच्या नांवाखाला, रक्कम क्रेडिट वा डेबिट करपाच्या इ. नांवाखाला तांकां गुपीत म्हायती तांच्या वागडा वाटूक लायतात.

फिशींग - फटोवपी ईमेल वा एसएमएसु जे गिरायकांक तांच्या बक/ई-वॉलेट पुरवण करप्याकडल्यान आयिल्यांचे भासोवंन तांकां गुपीत म्हायती भायर काडपी लिंक उगडूक लायतात.

रिमोट एक्सेस - गिरायकांक तांच्या मोबायल फोन/संगणकाचेर ऐप्लिकेशन डावनलोड करूक लायतात जें गिरायकाच्या डिव्हायसाचेर आसपी सगलो गिरयकाचो डेटा एक्सेस करूक शकता.

पयशे मेळोवपा खातीर 'तुमचो युपीआय पिन घालचो' सारक्या संदेशांसयत बनावट पेमेंट विनवण्यो धाडून युपीआयच्या 'कलॅक्ट रिकेस्ट' खाशेलपणाचो गैरवापर करप.

वॅबपेजेस/सोशल मिडियाचेर बँको/ई-वॉलेट पुरवण करप्याचे फट नंबर आनी सर्च इंजिन इ.

फसवणूक जाली जाल्यार करपाची कृती

तुमची बँक/एनबीएफसी कडेन संपर्क करचो आनी तुमचें खातें/कार्ड तत्काळ ब्लॉक करचें आनी लेखी कागाळ नोंद करची

भारतीय सायबर क्रायम कॉर्डिनेशन सेंटर कडेन कागाळ/एफआयआर नोंद करची वा सायबर क्रायम हॅल्पलायन नंबर 1930 चेर कॉल करचो

लाभार्थ्यचिं खातें(तीं) हातूंत निधी आडावपा खातीर तुमच्या शाखेकडेन संपर्क करचो

तुमची कागाळ सुटावी करून बँक/एनबीएफसीक अपेस आयलें जाल्यार आरबीआय लोकपालाकडेन प्रकरण व्हरचे.

Don't let anyone score against you

Never share your Password, PIN, OTP, CVV,
UPI-PIN, etc., with anyone

Rasika Raje
Indian Badminton Player and
RBI Employee

Poorvisha S. Ram
Indian Badminton Player and
RBI Employee

डिजिटल/ऑनलायन फटवणूक आडावप

- तत्काळ शिटकावण्यो मेलच्यो देखून तुमचो मोबायल नंबर आनी ईमेल तुमच्या बँकेकडे नोंद करचो
- मोबायल, ईमेल वा पाकिटांत महत्वाचो बँकेचो डेटा केन्नाच दवरचो न्हय
- ऑनलायन बँकिंग खातीर फकत खात्रीशीर, सुरक्षीत आनी विस्वासू वॅबसायटी वापरच्यो
- भौशीक, उकत्या वा फुकट नॅटवर्क वरवीं बँकिंग टाळचें
- तुमचो ऑनलायन बँकिंग पासवर्ड आनी पिन नेमान बदलचो
- तुमचें एटीएम कार्ड, डेबिट कार्ड, क्रेडिट कार्ड, प्रीपेड कार्ड शैणलें वा चोरयेक गेलें जाल्यार तें तत्काळ आडावचें

गिरायक संरक्षण धोरण

प्रणाली आनी कार्यपद्धती बळकट करप – गिरायकांक इलॅक्ट्रोनीक बँकिंग ट्रांजेक्शनां करतना सुरक्षित दिसचे देखून बँकांनी प्रणाली आनी कार्यपद्धती

- मजबूत आनी डायनॅमिक फटवणूक सोद आनी प्रतिबंधात्मक यंत्रणा;
- अनधिकृत वेक्हारांक लागून उप्रासपी जोखमी (देखीक, बँकेच्या सद्याच्या प्रणालींतले अंतर) चे मूल्यांकन करपाखातीर आनी अशा घडणूकांक लागून उप्रासपी दायित्वांचे मोजमाप करपी यंत्रणा;
- जोखीम कमी करपाखातीर आनी तातूंतल्यान उद्भवपी दायित्वांपसून स्वताचे संरक्षण करपाखातीर योग्य उपाय;
- इलॅक्ट्रोनिक बँकिंग आनी पेमेंट संबंधीत फटवणूपसून स्वताचे संरक्षण कशें करप हे बाबत गिरायकांक नेमान आनी परत-परत सल्लो दिवपी प्रणाली
- अनधिकृत इलॅक्ट्रोनिक बँकिंग वेक्हारांखातीर गिरायकांक भरपाय दिवपाखातीर पारदर्शक , भेदभाव नासपी आनी निर्धारीत यंत्रणा

बँकिंगात तंत्रज्ञानाचो वापर करप

- डिजिटल बँकिंग 'सोयीचे' आनी 'सुरक्षित' लेगीत आसता.
- तुमच्या बोटाच्या तेंगशेर बँकिंग, तुमच्या घरात बसून
- जलद आनी सुरक्षित पेमेंट वरवीं वेळेची बचत जाता
- वेगवेगळ्या टांझेक्षणाखातीर वेगवेगळे डिजिटल पेमेंट पर्याय
- एनईएफटी, आयएमपीएस, युपीआय आनी बीबीपीएस 24x7 उपलब्ध आसतात

स्मार्टफोन वा इंटरनेटचो ऐक्सेस ना?

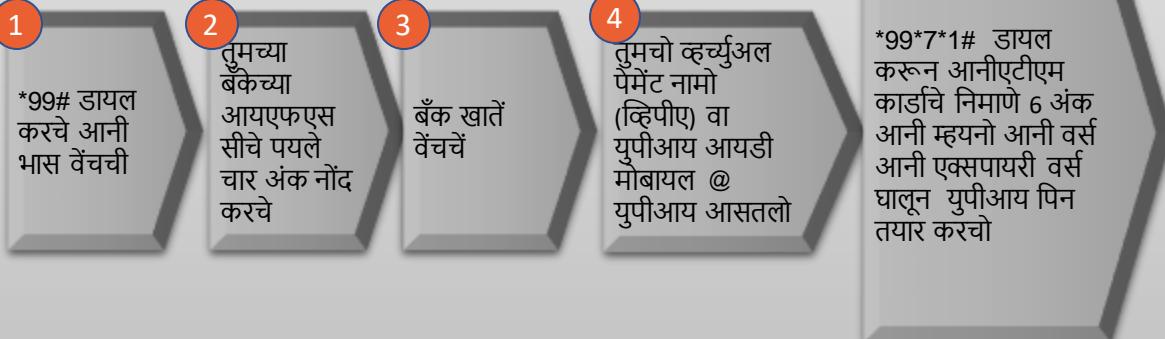
*99# वापरून डिजिटल जावचे

युएसएसडी कोड (*99#) डायल करून इंटरनेट कॉनेक्टिव्हिटी शिवाय फोन/स्मार्ट फोन वापरून दोन बँक खात्यांनी पयशे स्थलांतर करून मेकलीक दिवपी प्लेटफॉर्म

- तुमचो युपीआय पिन वापरून, फक्त लाभार्थीचो क्हर्चुअल नामो जाणन घेवंन तुमी खंयच्याय लाभार्थीकडेन निधी सुरक्षितपणान स्थलांतरीत करून शकतात.
- लाभार्थीकडेन क्हर्चुअल नामो नासल्यार, आयएफएससी/खातें क्रमांक वा बँक खात्याकडेन लिंक केल्लो आधार क्रमांक वा फोन क्रमांक वापरून लेगीत लाभार्थीक निधी स्थलांतरीत करपाचो पर्याय आसा.
- "998 वरवीं कोणूय युपीआय आनी #998 चेर नोंद आसपी प्राप्तकर्त्याक निधी स्थलांतरीत करून शकता.

एक वेळची नोंदणी प्रक्रिया

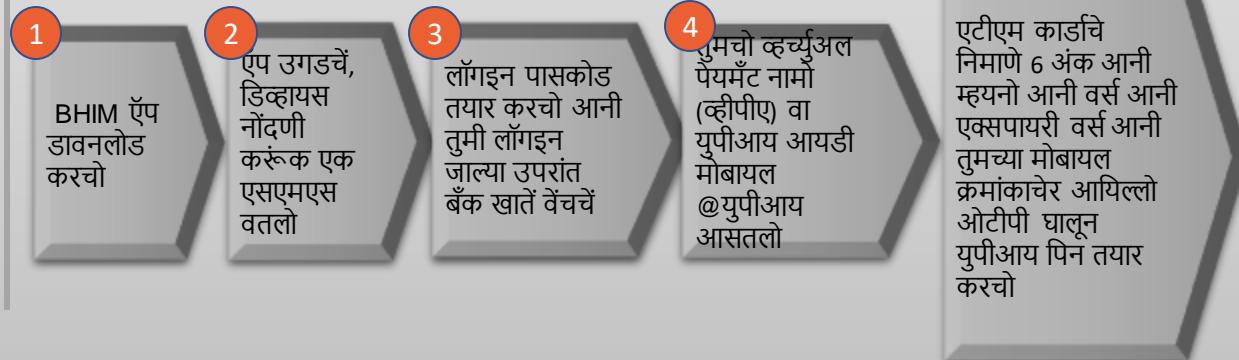
तुमचे कडेन स्मार्टफोन आनी इंटरनेट ऐक्सेस आसा?

युनिफायड पेयमेंट्स इंटरफेस (युपीआय) प्लॉटफॉर्म वापरून डिजिटल वचचे इंटरनेटाचो ऐक्सेस आसपी मोबायल फोन वापरून दोन बँक खात्यांनी पयशे स्थलांतर करून मेकलीक प्लॉटफॉर्म

- तुमचो युपीआय पिन वापरून, फक्त लाभार्थीचो क्हर्चुअल नामो जाणून घेवंन तुमी खंयच्याय लाभार्थीकडेन निधी सुरक्षितपणान स्थलांतरीत करून शकतात.
- लाभार्थीकडेन क्हर्चुअल नामो नासल्यार, आयएफएससी/खातें क्रमांक वापरून लेगीत लाभार्थीक निधी स्थलांतरीत करपाचो पर्याय आसा.

एक वेळची नोंदणी प्रक्रिया

वरिष्ठ नागरीक आनी भिन्न विकुलांग नागिरकांखातीर डोअरस्टेप बँकिंग सेवा

आरबीआयन बँकांक वरिष्ठ नागरीकां खातीर बँकिंग
सोयीस्कर करूनक सांगलां

- तुमची पिराय 70 वर्सा वयर आसल्यार, तुमकां कांय मुळाव्यो बँकिंग सुविधा घराकडे न मेळून शकतात
- बँको बँकांनी आसपी जल्मतारखेच्या नोंदी वयल्यान स्वयंचलीतपणान पूर्ण केव्हायसी अनुरूप खाते 'वरिष्ठ नागरीक खाते' हातूत रुपांतरीत करता
- वरिष्ठ नागरीकांक तांच्या बँकिंग गरजांखातीर प्राथमिकताय दिवंक बँको तांच्या शाखांनी समर्पित काउंटर्स पुरवण करतात

Ease of banking for senior citizens
RBI has asked banks to make
banking convenient for senior citizens

Umesh Yadav
Indian Cricketer and
RBI Employee

मिन्न दुबऱ्या नागिरकांखातीर बँकिंग सेवा

- बँको हे सुनिश्चित करतात की सगळ्यो बँकिंग सुविधा जशें की थर्ड पार्टी चेक, एटीएम सुविधा, नेट बँकिंग सुविधा, लॉकर सुविधा, किरकोळ कर्ज, क्रेडिट कार्ड इत्यादी, कसलेच भेदभावाशिवाय अंधांक सदांच पुरवण केल्यो वतात. डोऱ्यांनी दिसना आशिल्यांक बँकिंग सोंपें जावचे देखून ब्रैल किप्पॅड सयत किमान एक उलोवपी एटीएम वाठारांत स्थापन केल्ले आसा

- बँका हे सुनिश्चित करतात की सगलीं अस्तित्वातलीं एटीएम / रॅम्प आसपी भविष्यातलीं एटीएम जाकालागून व्हीलचे अर वापरकर्ते / दुर्बळ मनीस तातूत सहज वचूंक शकतले आनी एटीएमची उंचाय व्हीलचे अर वापरकर्त्यांक वापरूक बाधा हाडची ना अशे तरेन वेवस्था कतात.
- **बँक शाखांच्या फुडले दाराचेर बँको रॅम्प लेगीत पुरवण करतात** अशे तरेन बँको शारीरिक रितीन दुबळो व्यक्ती / व्हीलचे अर वापरकर्ते बँकेच्या शाखांनी प्रवेश करूक पावतले आनी कसलेच आडखळी बगर वेवसाय करूक पावतले हें सुनिश्चीत करतात.

एमएसएमईएस/स्व आदार गटांक उपलब्ध आसपी बँकेच्यो सेवा

एसएचजी बचती खातीर केव्हायसी

- एसएचजी चें बचत बँक खाते उगडटना एसएचजीच्या सगल्या वांगड्याची केव्हायसी पुनर्तपासणी करपाची गरज आसना.
- सर्व पदाधिकाऱ्यांची केवायसी पुनर्तपासणी फावोशी आसतली.
- तथापि, एसएचजीच्या वतीन खाते उघडपाखातीर अधिकृत पदाधिकाऱ्यांचो येत्र आसपी SHG चो थाराव सादर करप गरजेचो आसतलो.

मार्जीन आनी सुरक्षा नेम

- रीण मेळोवपा खातीर एसएचजीएस कडल्यान खंयचीच घाणाक दवरपाची हमी मेळची ना
- एसएचजीएस साबार वर्सा खातीर येसस्वीरितीन चलता जाल्यार रीणाची रक्कम चार पट करप शक्य आसा. एसएचजीएसान वेळार फाटलीं रिणां फेडिल्लीं आसूंक जाय. एसएचजीएसान जापसालदारकेन क्रेडिट सुविधावापरिल्ली आसूंक जाय.

स्वयं बचत

- स्वयं वा ऐच्छिक बचत दोन तरेन मेजूंक मेळटा
 - ❖ गट कॉर्पसाचो भाग जायना आसतना
 - ❖ गट कॉर्पसाचो भाग जावंन आनी अंतर्गत- गट रीणाचो वापर करून
- ऐच्छिक बचत लेगीत बँकेकडल्यान गटाक दिल्ल्या कर्जाच्या प्रमाणाखातीर मेजतले जाचो तुमच्या एसएचजीक फायदा जावंक शकता कारण एसएचजीक बँकेकडल्यान क्हडा प्रमाणात रीण मेळंक शकता. एसएचजीचे वांगडी एकठांय थारायतले कीं गटाच्या वांगड्यांनी केल्ली ऐच्छिक बचत गटाक मेळपी रीण उत्पन्नात वा लाभांशांत समसमान वांटून घेवंक पात्र आसा.

